

РЕЗИМЕ

Извештај о ревизији сврсисходности пословања „Примена система бесплатне правне помоћи“

За делотворније пружање бесплатне правне помоћи потребни су: активнији приступ информисању грађана о праву на бесплатну правну помоћ, јачање кадровског капацитета за пружање ове помоћи, као и интензивније спровођење надзора над радом пружалаца бесплатне правне помоћи

Право на правично суђење једно је од људских права гарантованих међународним документима о људским правима и Уставом Републике Србије. Сваком појединцу мора бити доступна правна помоћ, што подразумева дужност државе да обезбеди пружање правне помоћи задовољавајућег квалитета, бесплатне или са смањеним трошковима, када лице коме је правна помоћ потребна није у стању да је плати или када пружање правне помоћи намећу разлози правичности. Закон о бесплатној правној помоћи, којим се уређује бесплатна правна помоћ за грађане као њене кориснике, у примени је од 1. октобра 2019. године. Након пет година од примене овог закона, велики број јединица локалне самоуправе није испунио законску обавезу, да образује службу правне помоћи у оквиру које ће се пружати бесплатна правна помоћ, већ се она пружа у оквиру других организационих јединица, често као додатни посао.

Наведено је и потврђено у ревизији, где од четири одабране јединице локалне самоуправе / градске општине, три немају формирану службу правне помоћи која пружа бесплатну правну помоћ. Код субјеката ревизије није у довољној мери обезбеђена функционална организованост у примени система бесплатне правне помоћи. Нису обезбеђени кадровски капацитети и нису предузете активности како би грађане упознали са системом бесплатне правне помоћи и подршке, у већој мери. Наведено за последицу може имати изостанак делотворног пружања бесплатне правне помоћи. Такође, изостанком евидентирања и извештавања о пруженој бесплатној правној помоћи и подршци, на прописан и једнообразан начин отежава се прикупљање података и утиче се на тачност, свеобухватност и транспарентност у приказивању стања у вези са системом бесплатне правне помоћи.

Министарство правде обавља послове државне управе који се односе на бесплатну правну помоћ, а активностима из своје надлежности утиче на унапређење система бесплатне правне помоћи. Интензивнијим спровођењем теренског надзора над радом овлашћених лица за одлучивање о захтевима за одобравање бесплатне правне помоћи и пружалаца бесплатне правне помоћи, као и уреднијим вођењем Регистра, Министарство правде би у већој мери допринело унапређењу овог система.

Препоруке

Државна ревизорска институција је субјектима ревизије дала, између осталих, следеће препоруке:

Одабраним јединицама локалне самоуправе / градским општинама — да информације о облицима, условима за пружање и пружању бесплатне правне помоћи учине доступним и видљивим, на својим интернет презентацијама и у холу зграде, у циљу пружања прилике грађанима да се у већој мери упознају са системом бесплатне правне помоћи и подршке.

Министарству правде

- да донесе смернице за образовање службе правне помоћи која пружа бесплатну правну помоћ, уз уважавање критеријума који могу бити од утицаја на потребан број радних места и број извршилаца потребних за делотворно пружање бесплатне правне помоћи, у оквиру јединица локалне самоуправе;

- да предузме активности на успостављању редовнијег вршења теренског надзора над радом овлашћених лица за одлучивање о захтевима за одобравање бесплатне правне помоћи и пружалаца бесплатне правне помоћи, у циљу унапређења система бесплатне правне помоћи.